

גליונות לטי"ן לפניית השבוע

ערוכים ביד נחמה ליבוביץ שנה ששית

6

ייל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נשי מורחי באמריקה

לך לך (תשי"ז) פרק י"ד

שאלה כללית: מטרתה של מלחמת המלכים.

אברבנאל: ... בא כדלעומר והמלכים אשר אתו להלחם עם מלכים אחרים ולא עם מלכי סדום ובנותיה (המוזכרים בפסוק ב'), אלא להכות את הרפאים שהיו יושבים בעשירות קרנים ואת הזוזים ואת האימים... ומשם שבו ובאו אל עין משפט ויכו את שדה העמלקי ואת האמורי ואם כי לא היה בדעתם להלחם במלך סדום וחבריו; הנה אז מלך סדום ומלך עמורה וחבריהם - כראותם שהיו הארבעה מלכים יגיעים מפני המלחמות שעשו - קצו אליהם ויערכו אליהם מלחמה...

שד"ל: כדלעומר וחבריו לא באו על מלך סדום אלא על הרפאים וחבריהם, ומלך סדום - שכבר מרד בהם בשנה הקודמת ולא העלה להם המס - כשראה אותם חוזרים לארצם בבוזה רבה, נפל עליהם פתאום...

1. מה הצריך את אברבנאל ואת שד"ל לנסות מדרך הפרוש הרגיל?
2. מי הוא הנושא של פ' ב': "עשו מלחמה את ברע..." לפי פרושם?
3. הוזה את דבריהם לדברי הזהר ולדברי ספורנו הבאים:

זהר חלק א' פרק ו': בשעה שנתכנסו כל אלה המלכים, היו מתעסקין בעצות על אברהם לאבדו מן העולם. וכיון שתפשו את לוט בן אחיו של אברהם מיד נפטרו להם והלכו כמו שכתוב (י"ב) ויקחו את לוט... וילכו. ולמה? שכן לא באה כל אותה מלחמה אלא בגין (=בשביל) אברהם. וכל כך למה? שהיה אברהם אבינו מרויך כל באי עולם מעבודה זרה ומקרבת לעבודת ה'. ספורנו י"ב ד"ה ויקחו את לוט בן אחי אברהם.

מה ההבדל העקרוני (ההבדל בגישה) בין ההסבר הניתן בזהר למטרת המלחמה ובין הסברם של שלשת המפרשים האחרים?
4. מה הרעיון הסמוך בדברי הזהר ומה לקח יש בו לזמננו?

ג. שאלות לשון וטגנון:

- 1x. י"א ויקחו את כל רכוש סדום ועמורה... וילכו. י"ב ויקחו את לנט ואל רכושו... התורכל להסביר את סבת הכפל?
2. י"ב ויקחו את לוט... בן אחי אברהם... מדוע מכנה הכתוב את לוט בשני הפסוקים בכנויים שונים?
- 3x. י"ג ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שוכן... י"ד וישמע אברם כי נשבה אחיו... מהי חסדה לכך שלא סופר בפסוק י"ג מה הגיד הפליט לאברם, ולמה סופר תוכן דבריו רק בפסוק י"ד?

ג. י"ד וירדף עד דן.

העמק דבר (ר"י נפתלי צבי יהודה ברלין המכונה הנצי"ב מולוז'ין) בהקדמתו: ... והנה זה ידוע דאז הבאה בסוף התיבה משמשת הרבה פעמים לתחילת תיבה שלאחריה. (וכן במדבר ל"ב מ"ב ד"ה ויקרא לה נבח: ונוכל עוד לומר זהנו"ן של "נבח" קאי על סוף התיבה של "לה", והוא כאלו כתיב "ויקרא להן נבח"). תורה תמימה (ר"י ברוך עפשטיין): ... מדרך הלשון בכמה מקומות שאות אחת אשר בסוף התיבה תשמע גם לראש התיבה שאחריה, כשדרשה לאותה האות, ולכן אותה האות חסרה בתחילת התיבה השניה, או בסוף התיבה הראשונה, כמו בר' ל' ט"ז: "בלילה הוא", במקום "בלילה הוא"; שם י"ט י"ב, "השמרו לכם עלות בהר" במקום "מעלות בהר"...

1. באר את פסוקנו על פי הכלל הזה.
2. מהו הקשי בפסוקנו המתורץ בדרך זו?
- 3x. הידועים לך עוד פסוקים בתנ"ך המתבארים על פי הכלל הזה?

ד. שאלות ודיוקיה ברש"י.

- 1x. א ד"ה אמרפל
  2. " מלך גויים
  3. ג " עמק הסדים
  - 4x. ה " זוזים
- מה ראה רש"י לדרש דוקא שם זה ולא דרש שמות המלכים האחרים (ארבעת המלכים) אשר אתו? מה קשה לו? במה נוטה רש"י כאן מן הפירוש הרגיל? מניין לו שכן הוא?

יש לשלח תשובות (וגם שאלות) לנחמה ליבוביץ ירושלים קרית משה " הזמנות ותשלומים ליעקב אשכנזי ירושלים, רחוב אוסישקין 48.